

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6987/2022
23.06.2022.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Милутин Лазовић, адвокат из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., чији је пуномоћник Дарко Николић, адвокат из ..., ради развода брака по тужби и издржавања супружника по противтужби, одлучујући о ревизији тужене-противтужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 69/2022 од 24.02.2022. године, у седници већа одржаној 23.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж2 69/2022 од 24.02.2022. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована, жалба тужиоца-противтуженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Нишу П2 476/21 од 01.11.2021. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужене-противтужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 69/2022 од 24.02.2022. године, преиначена је пресуда Основног суда у Нишу П2 476/21 од 01.11.2021. године, тако што је одбијен, као неоснован, противтужбени захтев тужене-противтужиље да се обавезе тужилац-противтужени да јој на име доприноса за издржавање супружника плаћа месечни износ у висини од укупно 22% од пензије коју остварује код Републичког фонда за ПИО до 25. у месецу за текући месец, уплатом на текући рачун тужене-противтужиље почев од 01.11.2021. године, као дана пресуђења док за то постоје законски услови и обавезана је тужена-противтужиља да тужиоцу-противтуженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 13.900,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена-противтужиља је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011..18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужене-противтужиље основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, брак парничних странака, закључен ...1977. године, разведен је правноснажним делом пресуде Основног суда у Нишу П2 88/20 од 10.02.2021. године. Странке имају двоје пунолетне деце, сина ВВ рођеног 1977. године и ћерку ГГ рођену 1979. године, који не живе са њима у породичном домаћинству. Након престанка фактичке заједнице живота, парничне странке су наставиле да живе у истој кући, стеченој у брачној заједници, која се води на име тужиоца, и то тако што тужилац-противтужени живи у гаражи и једној просторији са купатилом у приземном делу, тужена-противтужиља користи две просторије у приземљу и купатило на спрату, а спрат куће користи њихов син. Спрат нема посебан улаз и не представља самосталну стамбену целину, већ се до спрата долази преко заједничког ходника.

Тужена-противтужиља је рођена 1954. године. Никада није била запослена. За време трајања брака са туженим и заједнице живота бринула је о супругу, заједничкој деци и мајци тужиоца, а шивењем је остваривала додатне приходе за школовање деце. Од престанка заједнице живота, тужена-противтужиља је једном годишње до 2020. године по шест месеци боравила код ћерке у Америци, која је са својим супругом а зетом тужене, туженој плаћала трошкове пута и боравка, тако да током боравка код ћерке новчане издатке није имала. Тамо је чувала унука, а друге послове ради стицања прихода није обављала. Добијала је повремену финансијску помоћ од сина у плаћању комуналних услуга. До пре три године је шила и на тај начин остваривала део прихода за своје издржавање у износу од 10.000,00 динара месечно. Више није у могућности да то чини због ослабљеног вида. Не поседује непокретну нити другу имовину, осим машине за шивење. Болује од астме. Своје месечне потребе је определила на износ од 20.000,00 динара за исхрану, набавку одеће, обуће, лекова и за плаћање комуналних услуга.

Тужилац-противтужени је рођен 1951. године. Због претрпљеног можданог удара 2006. године утврђено му је телесно оштећење од 70%. Корисник је пензије у износу од 38.000,00 динара месечно. Током трајања брака је по основу наслеђивања постао власник стана у ... у улици ..., која представља његову посебну имовину. Тај стан је, по сопственом исказу, продао по цени од 41.000 евра, од чега је половину потрошио на плаћање дугова и трошкова бањског лечења, а другу половину оствареног новачног износа од продаје стана је сачувао. Поднео је захтев за трајни смештај у Геронтолошком центру у ... о коме није одлучено. Осим породичне стамбене зграде стечене у току брачне заједнице са туженом-противтужиљом другу непокретну имовину не поседује, а пензија коју остварује задовољава његове основне потребе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су испуњени услови из одредби члана 151. ст.1. и 3, члана 162. ст. 1. и 3. и члана 166. став 1. Породичног закона за обавезивање тужиоца да на име супружничког издржавања туженој плаћа износ од 22% од пензије коју месечно остварује.

Другостепени суд је преиначио првостепену одлуку и одбио противтужбени захтев, закључујући да је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, јер у конкретној ситуацији, имајући у виду све околности случаја, нису испуњени услови из наведених законских одредби за одређивање супружничког издржавања. Према датим разлозима, тужена-противтужила није доставиле доказе да јој је у последње три године, од када не шије, умањена радна способност из чега произлази да она и даље може да на тај начин својим радом остварује средства за своје издржавање. Притом, у издржавању су јој помагала и деца, од којих и убудуће може тражити новчану помоћ. Поред тога, сувласник је куће стечене у браку са тужиоцем, иако се иста води на тужиоца и чијим искоришћавањем може да обезбеди месечне приходе. С друге стране, тужиоцу је утврђено телесно оштећење 70%, због чега није у могућности да се додатно радно ангажује ради стицања прихода, па би усвајање тужбеног захтева за тужиоца-противтуженог представљало очигледну неправду.

Основани су наводи ревизије да је побијана пресуда донета погрешном применом материјалног права.

Одредбом члана 151. став 1. Породичног закона, прописано је да супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен, има право на издржавање од другог супружника сразмерно његовим могућностима. Одредбом става 3. истог члана, прописано је да нема право на издржавање супружник ако би прихватање његовог захтева за издржавање престављало очигледну неправду за другог супружника.

Одредбама члана 160. Породичног закона, прописани су критеријуми за одређивање издржавања. Издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања. Потребне потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода те других околности од значаја за одређивање издржавања. Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица те других околности од значаја за одређивање издржавања.

У конкретном случају, тужена-противтужила има 68 година и никада није била у радном односу, већ је током свог радног века обављала послове у домаћинству, водећи бригу о супругу, деци и мајци тужиоца, као и послове шивења ради обезбеђења трошкова за школовање деце. Притом јој је ослабљен вид и болује од астме, па је нереално очекивати да ће у њеној животној доби и са наведеним здравственим тегобама успети да се радно ангажује, али и да и даље обавља посао шивења од ког је до пре три године остваривала новчана средства. Такође, иако је законска претпоставка да је сувласник $\frac{1}{2}$ дела куће стечене у брачној заједници са тужиоцем-противтуженим, а у којој станују и тужилац-противтужени и син парничних странака, не може се очекивати да тужена-противтужила искоришћавањем свог сувласничног удела остварује месечне приходе, како је то погрешно оценио другостепени суд, јер тужена-противтужила у тој кући користи две просторије и купатило, као минимално потребан смештај за живот.

Утврђене чињенице указују да су парничне странке лица са здравственим тегобама, па их то, уз чињеницу да се ради о особама старије животне доби,

онемогућава да се радно ангажују и да тако остваре додатне приходе. Тужена-противтужиља, међутим, не остварује месечне новчане приходе у ма ком износу, јер никада није била у радном односу, због здравственог стања није у могућности да и даље шије и на тај начин остварује новчана средства, а њене потребе су утврђене на месечни износ од 20.000,00 динара за исхрану, набавку одеће, обуће, лекова и за плаћање комуналних услуга. Са друге стране, тужилац-противтужени има 71 годину, утврђено му је телесно оштећење од 70%, а поред редовних месечних примања од пензије у износу од 38.000,00 динара, који износ је довољан за подмирење његових месечних потреба, тужилац има и уштеђена новчана средства од продаје стана као посебне имовине у износу од око 20.000 евра.

Упоређивањем потреба и могућности парничних странака, по оцени Врховног касационог суда, материјални положај тужиоца-противтуженог је бољи од материјалног положаја тужене-противтужиље, па постоје нарочито оправдани разлози да тужилац-противтужени доприноси издржавању тужене-противтужиље односно да су испуњени законски услови из напред цитираних одредби Породичног закона за удовољење постављеном тужбеном захтеву, како је то оценио првостепени суд. Износ на који је тужилац-противтужени обавезан првостепеном пресудом с обзиром на укупна новчана средства којима располаже, неће угрозити његову егзистенцију, односно не представља очигледну неправду за њега, како то погрешно закључује другостепени суд. У преосталом делу, до подмирења укупних месечних потреба тужене-противтужиље могу учествовати деца парничних странака.

На основу изнетог, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, донео одлуку као у ставу првом изреке.

Туженој-противтужиљи не припада право на накнаду трошкова судских такси на ревизију и одлуку о ревизији, које је тражила у ревизији, јер су према одредби члана 9. став 1. Закона о судским таксама од обавезе плаћања судских такси ослобођена, између осталих, издржавана лица у поступцима у вези законског издржавања, какав статус има тужена-противтужиља у овој парници, због чега не постоји ни основ за преваљивање ове обавезе на тужиоца-противтуженог према успеху тужене-противтужиље у ревизијском поступку.

Из наведеног разлога, применом члана 165. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић